

İŞÇİNİN EVRENİNDEN

ŞÜKRAN SONER

'Kader' Değilmiş

17 Mayıs'ta Zonguldak'ta meydana gelen, 30 işçinin ölümüne yol açan maden kazasına ilişkin Çalışma Bakanlığı İş Teftiş Kurulu'nun resmi raporu tamamlandı. Taşeron şirketin yüzde 70, işletmenin ev sahibi TKİ'nin yüzde 30 kusurlu olduğu, işçilerin kusurlarının sıfır olduğu saptandı. Neymiş efendim, Başbakan Erdoğan'ın işçilerin ölü ya da dirilerinin yerin altından çıkarılmalarının beklendiği en acılı günlerde, ekranlardan gözümüzün içine baka baka verdiği fetva; kazanın "kader" olduğu doğru değilmiş.

İktidarın, bakanlığının resmi müfettişlerinin saptadıkları, toplu işçi cinayetine yol açan nedenlerin, insan iradesi ile işlenen, iktidarlarının da sorumlu olduğu suçların başında taşeronlaştırma, taşeron çalıştırma modeli var. Yapısal eksiklikler, insan canının, üretimin niteliği gereği tehdit altında olduğu madenlerde, başka üretim alanlarından çok daha önemli. Aynı raporda saptanmış, iş cinayeti niteliğindeki kazanın oluşumundan önce, patlamaya yol açacak yüksek grizunun beklendiği, sorumlu uzmanların gereken önlemleri almadıkları ya da alamadıkları gerçeği, "insan faktörü" kusuru, bile bile iş cinayetine yol açan yapısal eksiklikler olgusunu azaltmıyor.

Çağımızda madencilik üretiminde erken uyarı sisteminin olmaması, can güvenliğinin insan dikkatine teslim edilmesi bağışlanacak bir suç değil. Çağımızda hele de ülkemiz madenlerin koşullarında üretimin hangi aşaması olursa olsun işlerin taşeron şirketlere, eğitimsiz işçilere verilmesi kabul edilebilecek bir durum değil. Dün görüşlerine başvurulmuş Maden Mühendisleri Odası yönetimi, büyük cinayetin yaşandığı günler dahil, tüm maden kazalarıyla ilişkili, yeri gelen her koşulda uzmanlık örgütü olarak hazırladıkları raporlarla sorumluları ve kamuoyunu uyarmaya çalıştıklarını anımsatıyorlar. Özellikle ve öncelikle de sürekli altı çizilen maden üretimi koşullarındaki en olmazların başında taşeronlaştırma, yapısal eksikliklerin sayıldığını vurguluyorlar.

★★★

Dünyanın demokratik düzenin geçerli olduğu herhangi bir ülkesinde, bu kadar ağır bir iş cinayetinin söz konusu olduğu koşullarda, iktidarın doğrudan sorumlu olduğu bir kamu işletmesinde, bu kadar çıplak sorumsuzluğa ilişkin suçlar zinciri söz konusu iken,

Başbakanın toplumun karşısına çıkıp ölümlere, iş cinayetine "kader" fetvası verebilmesi, sonra da siyaseten hesap vermekten kurtulması, sıyrılması söz konusu olabilir mi? Bu kadar kaderciler, hesap sormayan, sorumsuz sendikacılık hareketi düşünülebilir mi? Cinayetin yaşandığı TKİ'de yetkili, örgütlü sendika, ölen işçilerin taşeron işçisi, üyesi olmamalarını gerekçe yaparak cenazelerinin kaldırılması görevini bile üstlenmemiştir.

CHP'nin o tarihte çiçeği burnunda genel başkanı Kılıçdaroğlu Zonguldak'a başsağlığı ziyaretine gitmeye kalkıştığında ancak, Genel Maden-İş Sendikası, Erdoğan hükümetinden TKİ işletmelerinde taşeron çalıştırmaya son verilmesi istemini, kamuoyunun duyabileceği bir sesle gündeme getirebilmişti...

Son yıllarda hepsi de çok sayıda işçi sağlığı, iş güvenliği suçları işlenen kayıt dışı üretim koşullarında, özel, derme çatma taşeron eliyle ilkel üretim altındaki peş peşe gelen (adı kaza) maden üretimi cinayetleri, işçilerin canlarının alınması en azından en zorunlu önlemlerin alınmasını sağlamış, ders alınmış olsa.. Madenlerde adının geçmemesi zorunlu taşeron üretimine son verilse, cinayetlere yol açtığı bilinen en temel yapısal eksiklikler, başta erken uyarı sistemi, üretimin olmazsa olmaz koşulları arasına yerleştirilse..

Gelin görün ki, sandık, Meclis çoğunluğu, hukuk devleti, demokrasinin tüm ilkelerine aykırı olarak, diktatoryal bir güç olarak kullanmayı iktidar yöntemi olarak seçmiş, iktidar, alkışlayan yandaşları cephesi sahnedeler.. Demokrasinin denetim kurumlarını her yöntemle baskı altına almış bir iktidar karşısında direnmek yerine teslim olmayı, biat etmeyi seçmiş, ele geçirilmiş çoğunluk medya başta, yandaş sendikalar hareket, sivil toplum örgütleri gerçekleri tersyüz etme, algılanabilmesini önlemede seferber.. Canları yananlar, canlarının yandığı noktalarda isyan bayrağını çekseler de, hakların-hukukun savunulmasında şimdilik, etkin caydırıcı gücü gösteremiyorlar.

Sendikalar hareketi taşeronluğa, yasadışı işçi sağlığı iş güvenliğinin alınmadığı koşullarda üretime, madenlerin yağmalanmasına karşı duracak örgütlülüğü, bilinci yeniden yakaladığı anda, bu kadar çok sayıda, bu kadar ağır iş cinayeti içeriğinde maden kazası şıp diye bitebilecek. Başbakan Erdoğan sorumluluğundaki önlemleri almak zorunda kalmış çoğunluk iktidarının başı olarak "iş cinayeti değil, kader" fetvasına sığınmak zorunda kalmayacak..

Dünyanın yaşanmış, bilinen en büyük işçi direnişini yaratmış; Özalizmi dize getirmiş, sadece Zonguldak madenlerindeki geriye püskürtmeyi durdurmakla kalmamış; sendikacı işçiler, emeği ile geçinenlerin haklarındaki birkaç yıllık gaspların geriye alınmasını sağlamış; gelir dağılımını düzeltmiş.. Genel Maden-İş Sendikası'na, işçilerine neler oldu böyle?